

FOTO: MATEJ KALINA

VYSTREDNÝ

Náhrobok Jozefa Majského skrášľuje jeho okázalá nadživotná podoba od uznávaného sochára vyrobená zo zliatiny mede a cinu. Dole svadobná fotka s bývalou manželkou Dianou Dubovskou.

Majestátny artefakt

TEXT: FILIP SZÓRÁD

Ako žil, tak aj umrel. Hrob Jozefa Majského zdobí veľká bronzová busta od národného umelca

Koncom mája sa na prominentnom bratislavskom Cintoríne Slávičie údolie rozlúčili pozostalí s veľkopodnikateľom, miliardárom a privatizérom Jozefom Majským (†78), ktorý podľahol pár dní predtým ťažkej chorobe na lôžku v Národnom onkologickom ústave. Tak ako celý jeho život, aj posledné zbohom s týmto svetom malo nádych pompéznosti. Hoci na pohreb neprišiel ani jeden z početného zástupu politikov, s ktorými v minulosti spolupracoval, objavili sa mnohé známe tvá-

re. Medzi smútiacimi bol napríklad milionár Alexander Rozin starší, Gabriela a Karol Rumanovci, bývalá miska Karolína Čičátková či Majského exmanželka Diana Dubovská, neskôr Štrofová.

POZORNOSŤ HO TEŠILA

Počas obradu zneli piesne do Andreu Bocelliho i Karla Gotta a prítomným sa prihovarila dcéra Eva, ktorá sa po otcovej smrti postavila na čelo rodinných firm. „Dámy a páni, všetci tí, ktorí ste tu. Chcem vám v mene svojho ocina všetkým zadakovať, že ste mu prišli pove-

FOTO: ARCHÍV NMH

FOTO: ARCHÍV NMH

HENOŽNÝ NIČ!

Práve týmto heslom sa maľil Majský počas svojho života. V 90. rokoch pomalým tempom napísal niekoľko kníh. Na Slovensku a v zahraničí sa ho smútnikov aj v politolit.

dať posledné zbohom. Všetkým, aj tým, ktorí ho možno nepoznajú, ktorí sa sem prišli pozrieť, a možno aj všetkým novinárom, ktorí sem pri-

šli s akýmkoľvek úmyslom, chcem povedať, že môj otec mal vašu pozornosť mimoriadne rád,“ predniesla so smútkom v hlase.

SLÁVA NÁRODA HODNÁ JE OBEŤ

V PARLAMENTE

Ján Kulich vytvoril aj bronzovú podobizeň národného buditeľa Jozefa Miloslava Hurbana, ktorá sa nachádza vo vestibule Národnej rady.

Ján Kulich

Sochár, portrétista, medailér, profesor a národný umelec patril medzi popredných predstaviteľov slovenského umenia 20. storočia. Jeho celoživotnou témou boli tradície ľudovej kultúry a histórie, domáce osobnosti, ale aj postavy spoločenského a kultúrneho života svetového významu. V rokoch 1973 až 1989 bol rektorom Vysokej školy výtvarných umení (VŠVU) v Bratislave. Jeho sochy a pomníky možno vidieť na mnohých miestach Slovenska. Viaceré politicky ladené diela boli po novembri 1989 z verejných priestranstiev odstránené. Po zmene režimu sa venoval najmä náboženským a kresťanským motívom. V roku 2010 dokončil sochu Svätopluka na Bratislavskom hrade, ktorá sa stretla s kritickým postojom časti odbornej verejnosti. Vyčítali jej dvojkriž pripomínajúci gardistický znak aj tabuľu s ahistorickým textom „o kráľovi starých Slovákov“. Svätopluk na svojom mieste napokon zostal, no bez znaku a nápisu. ■

FOTO: GALERIA JÁNA KULICHA

FOTO: GALERIA JÁNA KULICHA

FOTO: GALERIA JÁNA KULICHA

VÝZNAMNÉ BUSTY

Obrázok Majskeýho vytvoril Kulich v mladosti. Medzi nimi nechýbajú ani busty Karla v Žiline (restaurácia v roku 1990), Škultétyho Andreja Škultétyho v Žilane (restaurácia v roku 1990), Škultétyho Andreja Škultétyho v Žilane (restaurácia v roku 1990) a Jozefa Majskeýho v Bratislave (restaurácia v roku 1990).

FOTO: MATEJ KALINA

BIZNÍSMY

Práca na buste Majskeýho bola jeho prvou veľkou prácou. Ako vďaka jej príjmom získal obrovské sumy na polovečor v Nemecku. Trávil rád aj časom na cestách.

Obrovské majetky, veľkolepé večierky, drahé autá a krásne ženy. To všetko charakterizovalo tvrdého biznismena najmä v divokých 90. rokoch, keď sa pravidelne objavoval medzi smotánkou a okázalo prezentoval svoje bohatstvo. Obrátenou stranou jeho úspechu boli osudy tisícok Slovákov, ktorí pre neho prišli o životné úspory. Za vytunelovanie nebankoviek BMG Invest a Horizont Slovakia ho v roku 2020 odsúdili na deväť rokov väzenia, z ktorých si však odsedel len tri. Posledné dva roky života strávil na slobode.

PODĽA VLASTNÉHO SCENÁRA

„Patri ti veľká vďačnosť, že vôbec sme. Pretože keby nebolo teba, tak my deti vôbec neexistujeme. Ty si sa o všetko postaral. Takisto si sa postaral aj o tento deň,“ podakovala mu Eva a zároveň priznala, že aj derniéru svojho pobytu na zemi si zrežiroval podľa vlastných predstáv. Truhlu mal v štýle, ktorý za života uprednostňoval. Z masívneho lakovaného dreva, ozdobenú ornamentmi. Oveľa väčšiu pozornosť však púťalo hrobové miesto. Presnejšie jedna jeho konkrétna časť – na náhrobnom kameni žiari bron-

zová busta Jozefa Majskeýho v nadživotnej veľkosti.

O tom, že ide o ozajstné majstrovské dielo, nepochyboval nikto, kto nebožtíka poznal. Jeho autorom je sochár, národný umelec a bývalý rektor Vysokej školy výtvarných umení v Bratislave Ján Kulich, popredný tvorca najmä v časoch komunistického režimu. Jeho práca zahŕňa mnohé známe diela po celom Slovensku – súsošie na Slavíne, pamätník SNP v Bratislave, pamätník hrdinov na Dukle či socha Svätopluka na Bratislavskom hrade.

STARÁ PRÁCA

Ján Kulich, ktorý zomrel v roku 2015, je aj autorom bronzovej busty Jozefa Miloslava Hurbana, ktorá zdobí vstupný vestibul v parlamente. Tá Majskeýho sa jej veľkosťou aj vyhotovením podobá. Podnikateľ, označovaný aj za jedného z prvých oligarchov na Slovensku, si ju u umelca dal vyrobiť ešte v 90. rokoch. Teda v časoch najväčšieho rozletu. „Presný rok neviem povedať, ale bolo to veľmi dávno. Takých

30 rokov späť,“ lovila v pamäti Kulichova dcéra akademická maliarka Mária Molčanová, podľa ktorej Majskeý s otcom neboli priateľmi a išlo o normálnu zákazku.

„Neviem konkrétne povedať, ako dlho na nej pracoval. To závisí od mnohých faktorov,“ uviedla Molčanová. Nepozná ani cenu, za akú jej otec dielo pre privatizéra vyrobil. Predpokladá však, že dnes by bola iná ako pred tridsiatimi rokmi.

S otázkami o okolnostiach výroby a hodnoty busty sme oslovili aj syna Jozefa Majskeýho mladšieho. Detaily však nechcel prezradiť. „A načo to chcete písať? Chcete, aby ju niekto ukradol, keď sa povie, od koho je?“ odbil nás.

Obrátili sme sa teda na kunsthistoričku, ktorá nechcela byť menovaná. Cenu v čase nákupu odhadla na státisíce slovenských korún. „Vzhľadom na to, že Ján Kulich bol národný umelec a pán Majskeý bol už vtedy bohatý človek, pre ktorého peniaze neboli problémom, tipujem vypočítajte osem- až desaťtisíc eur.“ ■